Till Wilhelm från Modern
1852–62

1852
September

Mitt kära älskade Barn, Wilhelm

Som till mig skrifvit ett så innerligt och för mig kärdt bref, önskade jag kunna bevisa både Gud och dig all tacksamhet för, Men att tacka Gud af hjertat i detta lifvet; dertill har Herren så litet nåd kunnat skänka våra kalla, och stenartade Naturhjertan, dock vil jag tacka min Wilhelm mycket för omnämda bref. Din öppenhet är mig kär, och tillika finner jag däruti att Herren har innesluttit dig i af blod bestänkta kärleks armar ty då nåd Herren bij dolt, hvad hafva vi då; dock veta vi att förmågan att inse, och den stora tacka vi kunna vid dylika ställningar, ger tillkänna Jesu närhet, icke visar oss Naturen behofvet efter frälsaren, icke se vi heller att det är mörkt, Hans nåde värkan förutan. Gifve Gud jag kunde bedja för mina Barn, men Herren beder för oss att vår klena tros grifta icke skall om intet varda i försökelsen.

Jag tackar åter min lille för deltagandet med Emil i hans examen, samt vet jag att du icke heller

Herr Em: S. Bergman
Stockholm

i annat lämnar honom utan Broderlig
omvårdnad, du har ock före ömmat för
dina små syskon. tack min goste. Gud bevare
Eder; Gud belöne eder. Amen.

Nu sitter jag på Grytnäs alldeles ensam
i min lilla kammare ehuru i bland mjölk
bunkarna är den dock treflig. i dag är jag had
fått ~~slackta~~ låta slakta twenne kor emedan det är hö brist
i år. had har jag blott varit några dagar
föråt ställa i ordning för folket. det går ganska
ledigt till had med bestyret. och på intet sätt
hinderligt för Orsdan, om jag annast hade
den krafter vårkande, men man får tacka
för det lilla allt är en skänk

Adjö min Ville bed för din Mamma

Grytnäs torsdag den 16.

Herr E. Wilhelm Bergman

Stockholm den 3 Juli 1855.

Broder Wilhelm!

Ditt bref var mig oväntadt, men det går så; på resor kunna omständigheter göra, att pennan går af sig sjelf för den som mindre vill befatta sig med den, ~~vid~~ när det ankommer på den van-liga kalla brefskrifningen, som är utan hjerta. Min håg blef genast lysten att träffa den Italienare, du omtalade; ännu – 2½ dar äro förflutne sedan Njords återkomst – har hon icke synts till. Från Robert ha vi ingen sednare underrättelse än den, som innehålles i hans sednaste bref, som blifvit uppskickadt till Pappa. Du ville väl gerna höra, huru

det står till i hemmet: vi äro mer än vanligt fria från främmande och få lefva, såsom hvar och en bäst kan använda sin dag. Med Gustaf badar jag, vandrar, och språkar. — Elders tryckeri, hvarest Moritz' arbete höll på att tryckas, har brunnit, och visst är om icke något af detta verk äfven blifvit uppbrändt. — Lef väl, min älskade broder! Vi äro icke skilda till hjertan, fast till kroppen; Gud vet allt och förer fram dem som honom tillhöra. Helsa dem alla på Björksföri, och glöm icke Mostrarna! Din Carl.

Min lilla älskade Vilhelm!

Mitt hjerta skrifver till dig nästan dagligen fast icke med posten, m[...] jag hoppas mina ord skall åter[...] na, fast icke i samma ord, och utan ikläddda en ny kraft, ett lif. Gud skall vara med dig [...] älskade Gosse, om du och skal[...] dig ensam. vi hafva myck[...] och många vänner med honom sällskap. Det skulle myck[...] mig veta om du är nögd m[...] resa, emedan jag nästan öfvert[...] därtill, Adjö min vän, mitt [...]

din Mamma

Helsa Lina och Johan lilla

Hjertligt hälsar din Syster.

Waldemarsudden den 19. Sept. 1856.

Min innerligt älskade Emanuel.

Jag längtar stundom att direkte få tala några ord till dig, och jag hoppas, att och du gärna vill hafva en berättelse från hemmet, om och därför ej ad annat än obetydligheter att omnämna. Ludvik Wetterdal har varit hos oss öfver 8. dagar, han är treflig och hygglig, han Sofi Sandelin Emil Henni och jag gjort månskens promenader om qvällarne, sitta länge på klipporna, eller i båt, det har varit synnerligt vackert och lugnt en tid, Emil och jag har börjat en grotta som synes lyckas väl till en början, om den kommer att stå qvar skall du bruka dra henne, i dag äro de alla i staden på bestyr. Swedelius skall om par veckor flytta till Dalarna i Mora

spegel Lådan.

Nyss fick vi Roberts bref om Astrids död, det var väl svårt att sakna det älskade Barnet, men nog var det det bästa för henne. Stackars lilla Anni hvad det skall varda svårt för henne, måtte det drifva Henne till Gud. till Gud — allena måtte all vår sträfvan sträcka sig, O måtte vi ej försumma att använda hvarje medel Gud gifver att drifva till bön och strid mot kärleken till Werlden, och oss sjelfva, Min älskade Manne, bestäm dig att hata hvarje rörelse inom dig, som kommer af begär till egen ära, egen nytta, verldens kärlek men icke af tvång i egen kraft, utan i bön om kraft från lifvets och kraftens källa, som åfven i ditt hjerta har fått öppnadeg, sök att uppsöka den med bön den kommer snart att gifva lifvets vatten vatten till grödd af det i hjertat planterade ordet, kraft till växt, ~~till brödd~~, Gud den Treenige vill nog upparbeta våra hjertan, blott vi rätt vill bedja om viljan Adjö. din ...

Helsa dina Syskon.

soiken, men blott som adjunkt till en början – det tycks varda många flyttningar för våra prästvänner. Toren kommer troligen att blifva Domprost i Lund, och Euren hoppas och på ett stort pastorat. men hvarför skrifva detta, kanske det är af föga intresse för dig. Att Carl nu är Präst är mycket bra, emedan han sjelf synes varda mycket nögd därmed, bara nu Gud hjelper honom att taga sin pastoral examen, det han tänker. Men huru lefver ni? dessa frågor gör jag flera gånger om dagen, och glömmer stundom att Gud är med Eder där, lika som med oss här, han styr och ställer för oss, om och det stundom icke så synes. Min Robert, min älskade Anni huru är det med dem, kanske äro någon utaf dem redan i det andra lifvet. Vi glömma så lätt att vi äro gäster

Helsa min älskade Anni.

och främlingar på jorden. Hvad det kan skönt att känna sig så? då skulle man blifva nögd med allt, blott bereda sig på det tillkommande. Skrif min Wilhelm ibland till mig, fast om hvad ni för dagen har för eder, jag tycker mycket om att höra något från vardags lifvet, säg huru Annie befinner sig där, huru orten förefaller henne. hafva ni mycket fattiga i kring eder? eller huru?

Hösten tycks just i dag visa litet spår till sin ankomst, hos Eder kanske har den redan länge varit.

Huru bor ni? är det ej kalt i Roberts rum bed dem sätta förhyningspapper under mattorna eller renhudar där Robert vistas. den frun som ordinerade för robert, sade mycket varmt om fötterna icke golfkalt lägg flera renhudar på golfvet. Till Anni skickar jag litet af hennes kläder som lämnade hit med Fru Stenström och mera tyg till svarta klädnings tyget som låg i

Sophi Sandelin är vår hushållerska på landet, Clara och Hedda tjenarinnor. Ett nytt grannskap har vi, med hvilka vi står uti ett förtroligt umgänge, hälst ungdomen, Alm har en syster dotter hos sig hvilken gifvit anledning till ömsesigid påhälsning, nu har din syster fått en ökad gren för sin verksamhet, hon har varit där förat lägga mosse mellan fönstrena, hvilket skall synnerligen lyckats, så vi blifva dit bjud na på kaffe förat bese arbetet, nu förstår du min Wilhelm, att det kan finnas lek som kan förenas med Guds fruktan, äfven så — tror jag detta är, ty Henrica håller allt fast efter utse ende, den flik hon fått tag uti af vår frälsare, Bön — — är vår hand begagnom den med allfvar till det arbete som är det nyttigaste utaf allt, söt min Gosse att strax efter på morgon

Min älskade Manne!

Det ser ut som du vore glömd och öfvergifven af oss, Dina, men så är det ej. jag omfamnar dig ofta med min kärliks arm, och Pappa talar ganska ofta om dig, eller åtminstone namner dig med en verklig ömhet, Han önskar och ofta att jag skall skrifva till dig, Men försök om du kan att klaika fram något bref emellan åt, de äro myket värderade, kan han da derföre att de äro så sällsynta?

Bed Robert göra med rummens inredning i öfra våningen alldeles alldeles efter sitt egit tycke, hälst när han hafver edra röster med i saken — synnerligast.

Nu först har jag läst ditt bref till Pappa det du för länge sedan bad mig om, deri jag fann med förnöjelse att du är bestämd i ditt val, nå på lefnads yrke, må det då vara hvad som hälst, blott icke tiden upptages med villrådighets tankar ty därigenom är den mäst förspild. Gud styr och leder om vi med någon sorts öfverlåtenhet kan kasta bekymret uppå honom. Men kan du nu under tiden något sysselsätta dig med något praktiskt vore det mycket nyttigt, man har stor nytta i hela lifvet af att vänja sina tankars böjlighet på dessa så nödvändiga ting både för själ och kropp, mig förefaller ~~en studer~~ de som bara, eller för det mästa umgåts med studier, som blott half menniskor, eller dock s... någon del vore bästa för d...

hvilken ganska mycket saknas i allt, ja, äfven i det alldra viktigaste Menniskan är både själ och kropp, måste lefva både i detta och i det Eviga, allt gemensamt måste samverka till Menniskans beredelse för det Eviga lifvet. blott en del är halft.

Från Gustaf har jag ej hafvit en enda rad från Upsala icke heller har jag skrifvit, men vet dock att de befinna sig bra där, och tillsammans bra. Han skrifver till Pappa.

Emil som nu är en fullfärdig (som jag tror) trädgårds inspecktor, har nu åter legat sjuk i några dagar, men är nu bättre. Vi bo ännu på landet ehuru det snögar i dag och blåser, det är rätt kyligt. Det dagliga lifvet är stilla bara vi slippa stads resorna, som gör en liten omblandning stundom.

Paul har gått ut ända till dessa dagar ...eftmiddagarna men nu är det omöjligt.

#

Som ögonen öppnas vända hög
begär och tankar till Gud och icke
genom overksamhet släppa dem
på verldsliga saker, det är en stor
otrohet och hinder om man ej börjar
dagen med bön – om och krafterna
äro ringa, får de därigenom, Allt
måste vi tigga om. O!! bedjom.

Jag sag i bref till Pappa att Robert
önskade dela det stora gavelrum mit
till två, därutj bed honom göra alldeles
efter sitt bästa förstånd, på stället ser
man bäst det passligaste.

Det ser ut, som Carl hade glömt
oss här, men är det så, så påminner
nog Gud honom åter om det olösliga
(som jag hoppas) samband mellan oss.
Gud hjelpe oss, att bryta igenom, och
[illegible]pine, stundeligen från verld till Gud
[illegible]

Flickorna bestyra sig nu till staden förat lära sig sjunga sallmer, öfva dig i sång.

I går genom gick vi det nya huset, och fant det synnerligt bra. Byggmästar Alm skall åt våren åtaga sig reparationen. Nog har Gud gifvit oss jordiska bostäder, Måtte vi icke förspilla det Eviga för våra själar, vi hafva fått mycket, andvarit är ej ringa; såsom, klappsom efter Herrans anden, den oss leda skall på dessa smala stigar.

Adjö min Vilhelm skrif till Emil han helsar hjertligen, men säger sig icke hafva något att säga, som faller är då man icke vänjer sig att skrifva bref.

Din Mamma

Ueden den 4. Novb. 1856

Waldemarsudde den 22 april

Min älskade Carl!

Några ord,ehur
jag icke har något särskilt att säga,känns
ändå som något samband att skriva litet-oc
nast var jag ock rädd att jag var för myck
vis, då jag bad dig resa hem, vilket icke
styras av människor, ytan Gud själv tale
hjärta därom och lede dina steg,så på de
som på den inre vägen.

Henrica och jag äro nu ensam
landet,stilla utom oss,så även inför Gud
icke få känna världens och flärdens vidk
som stundom bortskymmer Guds ledning oc
med oss. Ack,om vi i allt fick tag på G
ja och kraft att göra den.

Man kan ej ibland utan förvån
på tidens yttringar.Icke är Guds anda nu
nog rör den sig stundom kraftigt över al
Måtte och anden få upplysa människorna o
ningen,sanningens väg:ordet som är så ri
råd av visar rätt,men vårt märker kan de

- I söndags for Pappa och jag tidigt till
n med båt, klockan mellan 7 och 8 då vi såg
acker syn, sådant säkert icke på länge pas-
t på Stockholms stränder. Vid Kastellholmens
nd bakom en liten trädgård låg 5 bosmän
holm militärn på knä med ansiktet nära
länge så vi trodde dem vara döda men när
kom nära hörde vi en av dem bedja högt
och alla med bart huvud ligga på den fuk-
rden: de hade sökt sig en ensam ostörd
för att få hålla sin bön. Körkklockorna
ringa från flera håll, sjön var spegel-
h jag kände mig innerligt vilja bedja
as bön måtte bliva hörd. Skulle Gud ock
ränga in i kasärnerna, vore detta icke
under. Detta påminde mig om det du läst
tadii tid i Stockholm, då människorna
ig ute ensliga ställen, för att tillsam
å bedja Gud. O, måtte kraftens ande komma
n med det sanna ljuset, att de stackars
nade själar icke ändå måtte få famla i
t efter den rätta vägen dit de hava fått

ett begär att sträva. Nu är tid för oss envar
att taga fatt på nåden, då den så allvarligt
verkar, ty efter en sådan tid brukar mörker åte
uppkomma.

Jag längtar mycket efter brev varje pos
dag av Eder.

Fråga Robert huru mycket tapeter och til
vilka rum jag skall köpa till Näsby. Jag önska
att med första få laga i ordning det som skall
dit upp.

Adjö, din Mamma. Hälsa de mina.

Hjärtliga hälsningar från Henrika. Troli-
gen får hon vara hemma i sommar för att styra
för bröder och hemmet, vilket hon nu mera delta-
uti än förut.

/Avskrift: originalet hos Henrik Al
E.L.W.B-man 20.3 -29/

/Avskrift: originalet hos Henrik Alm
E.L.W. Bergman, 20.3 -29/

Björkfors 16 augusti 1862

Älskade Carl!

Nu några ord till dig ef

som Wilhelm även skriver. Som ni hade rest p
morgonen kom fru Hermanson till Björkfors o
förundrade sig varför Gud icke ville, att h
skulle få träffa dig. Jag måste säga att j
mycket känt saknad sedan ni reste och känn
det nu mer än förut. Fru Hermanson reser i
gon. Hon bär sina kors i sin Frälsares efte
har mången erfarenhet som du hade tyckt o
med henne få samtala om. Det är gott att k
sådana vänner. Vi läsa ofta tillsammans. F
Lode är ännu kvar, men reser i morgon; är
nöjd med avslaget av pengar. Vi hava sytt
der åt hennes barn.

Ännu har kölden icke skadat säde
men nog tänker man därpå. Ditt intresse fö
årets gröda känns oss ännu god. Det är vack
att se, vid en stuga förliden afton, folket
tända eldar i kring sin lilla åkerlapp och
ka hela natten för att bevara den för fro

klockan 11.Wilhelm har redan hållit bön.God

tt bjuder modren,det är mörkt.

H. B.